

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 30 h od enostopne petit - vrste za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. februarja 1910.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina : O priliki občnega zbora. O valjenju. Mlekarstvo in kmetijsko šolstvo na Danskem. Vestnik Zadružne Zveze Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Cene mlečnih izdelkov. Občni zbori.

Ob priliki občnega zbora.

Ko je računski zaključek za preteklo upravno leto narejen in ga je odobrilo tudi nadzorstvo, treba je misliti na občni zbor. Ker marsikateri zadrugi ni popolnoma znano, kaj je treba ob priliki občnega zbora vse storiti, podajemo v naslednjem kratko navodilo, kako naj se občni zbor skliče, kako naj se vrši in kaj je treba storiti po občnem zboru.

Skliče se občni zbor tako, kakor zahtevajo pravila. Pri raznih zadrugah obsegajo pravila o tej stvari zelo nejednake določbe, tako na primer da se razglasi občni zbor po določenih časnikih, z oklicem pred cerkvijo ali da se občni zbor razglasi z razpisom, ki se nabije v poslovnem prostoru zadruge itd. Naj bo način razglasitve ta ali oni, vedno se je treba strogo držati določb, ki so navedene v pravilih, kako naj se skliče občni zbor. V nasprotnem slučaju bi bil občni zbor neveljaven in bi ga bilo treba še enkrat sklicati.

V dotičnem razglasu naj se navede dan, katerega se ima občni zbor vršiti, dalje kraj, kjer se bo vršil in čas, ob katerem se bo

prišel. Poleg tega je treba navesti vse predmete, o katerih se bo sklepalo, ali — kakor pravimo — treba je občnemu zboru določiti dnevni red, vsposed.

Opozoriti nam je tukaj na § 30 zadružnega zakona, ki se glasi: „Občni zbor se ima sklicati na način, kakor je to določeno v pravilih. Namen občnega zbora se mora ob sklicanju vselej naznaniti. O predmetih, katerih razpravljanje ni bilo na ta način naznanjeno, se ne more sklepati; od tega je izvzet le sklep, glede na občnem zboru stavljenega predloga, da naj se skliče izreden občni zbor. Za stavljenje predlogov in za razpravljanje brez sklepanja ni treba oznanila“.

Običajne točke dnevnega reda so naslednje: 1.) Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2.) Poročilo načelstva. 3.) Poročilo nadzorstva. 4.) Potrjenje računskega zaključka za preteklo poslovno leto. 5.) Volitev načelstva. 6.) Volitev nadzorstva. 7.) Prememba pravil. 8.) Poročilo o izvršeni reviziji. 9.) Slučajnosti.

Predno se začne razpravljati o posameznih točkah, naj predsednik konstatira,

da je bil občni zbor pravilno sklican in da je sklepčen.

Kedaj je občni zbor pravilno sklican, o tem smo ravnokar govorili. Sklepčen je pa tedaj, če je navzočih toliko članov, kolikor je določeno v pravilih. Če bi ne bilo v pravilih glede sklepčnosti ničesar ugotovljenega, je občni zbor sklepčen, ako je navzoč najmanj deseti del članov (§ 31. zadr. zak.). Le tedaj, kadar vsled ne-sklepčnosti prvega občnega zbora vrši drug občni zbor, se more veljavno sklepati ob vsakem številu pričujočih zadružnikov (§ 32. zadr. zak.).

V zapisniku, ki se vodi o občnem zboru, naj se vselej ta izjava predsednikova izrečno omeni. Če je bil občni zbor razglašen v kakem časniku, naj se navede številka in ime dotičnega lista in datum izdanja. Glede sklepčnosti pa naj se zabeleži, koliko ima zadruga članov in koliko je od teh navzočih. To je potrebno zaradi tega, ker se mora prepis zapisnika poslati raznim oblastem, ki morajo na podlagi zapisnika presoditi, če so bili sklepi veljavni ali ne.

Ko se je to konstatiralo, se preide v podrobno razpravo o posameznih točkah dnevnega reda.

V imenu načelstva naj poroča predsednik ali kak drug odbornik o delovanju zadruge v pretekli poslovni dobi. Omeni naj se, če je zadruga napredovala ali nazadovala in če ni bilo uspeha, kakšni so bili vzroki, ki so ovirali združno delovanje. Opozori naj zadružnike na dolžnosti, ki jih imajo zadruga, naj bodo zvesti, zanesljivi in vestni člani itd.

Nadzorstvo naj poroča, kako je poslovalo in pregledovalo delovanje načelstva, koliko je imelo sej, ter naj končno stavi predloge glede absolutorija načelstvu, glede odobritve računskega zaključka in glede morebitne razdelitve dobička pri tistih zadrugah, pri katerih se sme čisti dobiček po pravilih deliti.

Računski zaključek, ki obsega same suhoparne številke, naj se članom nekoliko natančneje obrazloži. Zlasti važnejšim postavkam naj se doda nekaj pojasnil, da dobe zadružniki več vpogleda v gospodarstvo zadruge.

Pri volitvi načelstva in nadzorstva naj se zopet natanko upoštevajo določbe pravil. Če je kak odbornik med letom izstopil iz načelstva in je po sklepu skupne seje načelstva in nadzorstva mu bil izbran naslednik, opravlja ta svoje posle samo do prihodnjega občnega zbora in je tedaj potrebna dopolnilna volitev za mesto prvega (izstopivšega) odbornika.

Za izpremembo pravil zadostuje v nekaterih slučajih navadna večina navzočih članov, v nekaterih pa se zahteva posebna večina oddanih glasov, zlasti za izpremembo pravil in za razdružitev zadruge. Tudi te določbe pravil je treba vedno upoštevati. Izpremembo pravil je treba v zapisniku dobesedno zabeležiti, pri čemer naj se navedejo posamezni paragrafi pravil, ki so se izpremenili, oziroma odstavki teh paragrafov in natančno besedilo, kako se bo dotično mesto v pravilih odslej glasilo. Zna se pa zgoditi, da bi registracijska sodnija kasneje kake take premembe ne hotela vpisati v združni register, češ da je v nasprotju z združnim zakonom. Zato priporočamo zadrugam, da naj nameravane izpremembe poprej naznanijo svoji zvezi in jo vprašajo za svet, če bi bila taka in taka izprememba dopustna in umestna.

Revizijsko poročilo naj nobena zadruga ne pozabi djati na dnevni red, če je bila v dotični poslovni dobi izvršena revizija in je zadruga revizijske spise že prejela. Drugače utegne sodnija načelstvu naloziti občutne globe. Revizijsko poročilo se mora na občnem zboru v celoti prebrati.

Slučajnosti, raznoterosti, nasveti, prost razgovor ali kakor se že imenuje ta točka, ki se navadno dene na zadnje mesto

vsporeda, je določena samo za morebitne razprave. Marsikje mislijo, da se more pri tej točki sklepati o vsem, kar ni bilo že v ostalem dnevnem redu obseženo. Pa ni res! Kakor smo videli iz § 30. zadr. zak., mora biti vsak predmet, o katerem naj se pri občnem zboru sklepa, jasno in točno naveden v dnevnem redu, sicer je sklep neveljaven. Pač pa je dopustno, da se pri tej točki samo razpravlja o stvareh, ki že prej niso prišle v razgovor.

Občni zbor vodi navadno načelnik ali njegov namestnik oziroma tista oseba, ki je v to določena po pravilih. Če bi ne bilo v pravilih nobene določbe v tem oziru, smejo zadružniki iz svoje srede izbrati predsednika občnemu zboru.

O občnem zboru je voditi poseben zapisnik (§ 34. zadr. zak.), v katerega je treba vpisati vse sklepe občnega zboru. Zapisnik je v smislu zakona na pol javna knjiga, ker imajo vsi zadružniki in upravne oblasti pravico, da smejo vanj vpogledati. Zapisnik naj se ne vodi preobširno, vendar pa tudi ne prekratko. Poda naj v glavnih potezah zadostno sliko o vsem, kar se je godilo pri občnem zboru. Podpišeta ga predsednik in zapisnikar, oziroma če je bil imenovan kak overovatelj, tudi le-ta.

Pripomniti imamo tudi, da je prav umestno in priporočljivo, če se z občnim zborom združi poljudno predavanje o kakem primernem predmetu.

Omeniti nam je še nepravilnost, ki se je vgnjezdila pri mnogih zadrugah, namreč nepravilnost, da se občni zbor ne vrši v tistem času kakor to zahtevajo pravila, oziroma zakon. V § 22. zadr. zak. je izrečno predpisano, da mora načelstvo vsake zadruga tekom prvih šestih mesecev vsakega poslovnega leta oznaniti računski zaključek preteklega poslovnega leta z bilanco vred. Računski zaključek pa je samo takrat veljaven, če ga je odobril občni zbor. Pri onih zadrugah, ki sklepajo svojo upravno dobo z

dne 31. decembra, se mora torej občni zbor vršiti najkasneje do konca meseca junija vsakega leta. Če je pa v pravilih določena krajša doba, držati se je tega roka.

Ko je občni zbor odobril računski zaključek, mora načelstvo napraviti različne vloge in jih odposlati dotičnim oblastem in sicer:

I. Okrajnemu glavarstvu kot politični oblasti tekom 8 dnij po občnem zboru 2 izvoda računskega zaključka in prepis zapisnika o občnem zboru; to vlogo, ki je s prilogami vred prosta kolka, mora napraviti vsaka zadruga.

II. Okrajnemu glavarstvu kot davčni oblasti podati tekom 14 dnij po občnem zboru napoved o pridobnini za minolo poslovno leto, računski zaključek v dveh izvodih in prepis zapisnika o občnem zboru, kolikor se nanaša na odobritev bilance in razdelitev čistega dobička. Tudi ta vloga in vse njene priloge so proste kolka. Pristavljamo pa, da morajo napoved o pridobnini podati samo tiste zadruga, ki so temu davku podvržene, dočim so pridobnine popolnoma oproščene vse rajfajznovke, živinorejske in nekatere druge čisto kmetijske zadruga.

III. Deželni (okrožni) sodniji naznaniti morebitno izpremembo pravil in izpremembo v načelstvu.

IV. Finančnemu deželnemu ravnateljstvu (oziroma finančnemu okrajnemu ravnateljstvu) morajo rajfajznovke naznaniti morebitno izpremembo pravil.

V. Zadružni Zvezi v Ljubljani je kot revizijski oblasti poslati popoln prepis zapisnika o občnem zboru in 2 izvoda računskega zaključka.

VI. Plačati neposredne pristojbine, rentni davek (samo kreditne zadruga) in pridobninski davek, če ga niso oproščene.

O teh opravilih bomo v prihodnji številki obširneje razpravljali. K.

O valjenju.

Bliža se čas, ko bode treba nasaditi koklje, da dobe gospodinje zgodnja piščeta bodisi za prodajo, bodisi za pleme. Za prodajo imajo zgodnja piščeta visoko ceno, zgodaj izvaljena pa postanejo jeseni že sposobna in zrela, ter prično nesti jajca in neso celo zimo.

Marsikatere gospodinje nasade že meseca februarja na gorkem prostoru, da si dobe prvih piščet. Z rejo teh je veliko dela in truda radi mrzlega vremena, večkrat tudi mokrega; zato je neobhodno potreben suh in goren prostor za mlade živali. Ta trud se pa tudi dobro izplača. Zgodnja piščeta se ravno tako lahko drago prodajo, kakor prvo sadje ali prva zelenjad. Za pleme pa navadno tako zgodnji zarod ni. Vsled mraza in mokrega vremena se ne more razviti v krepke in močne kokoši. So pač nekako umetno in prisiljeno vzgojene živali, kakor cvetice v gorki gredi ali v sobi. Ker pa so velike vrednosti za trg, je le odobravati ako si gospodinje vzamejo toliko truda, da vzgoje zgodnja piščeta.

Zgodnje valjenje pa je tudi velike važnosti za vzgojo dobrih in zimskih jajčaric. Koncem marca, oziroma aprila izvaljena piščeta, ako to dopuščajo vremenske in krajevne razmere, nam dajo že oktobra meseca za nesenje jajec zrele jarce. Te neso jeseni in pozimi, ko so jajca najdražja, kar je zopet velike važnosti za pametno gospodarstvo. Tudi prihodnje, to je drugo leto se take kokoši zgodaj mavsajo, prej popravijo in zopet prično nesti na jesen. Zgodnje valjenje moramo tedaj na vse strani priporočati, za plemeno perotnino sploh ne smemo rediti drugih kokoši, kakor te, ki so najkasneje maja izvaljene.

Drugo, pozno valjenje, imenujemo poletno valjenje meseca julija in avgusta. Odvisno je zopet od krajevnih razmer. V tem času izvaljene kokoši so navadno dobre jesenske jajčarice, ker so pozno zrele in se

pozno prično mavsati. Za pleme imajo le zelo malo vrednosti. Taka piščeta dobe perje že pred zimo, kar je neobhodno potrebno, da morejo zimi kljubovati in se razvijati. Pozimi dosežejo že ono starost, da jih gospodinje prodajo lahko in drago. Na spomlad pa so že lepe in drage, ker so prve in zgodnje.

Sedaj pa podrobno o valjenju. Naše gospodinje navadno dobe jajca tam, kjer imajo lepega petelina, ali pa vzemo za valjenje domača jajca, ker so morda lepa, ali pa imajo same lepega petelina. Pri tem pa se ne vprašajo, ali je petelin od dobre jajčarice, oziroma ako so jajca od dobrih kokoši. Reja samo na lepoto in perje se nikakor ne izplača, ako niso živali dobičkanosne. Na ta način je le truda in dela mnogo, pa malo koristi. Sama lepota je pač malo vredna za gospodarstvo, ako ni poleg nje koristi. Današnji moramo biti praktični in težiti le za onim ciljem, ki nam donša koristi.

Gospodinja mora povsem natančno poznati svoje kokoši, o vsaki mora vedeti, koliko jajec je znesla, kar pa je mogoče le z vestnim zapisovanjem, kakor smo, oziroma bomo govorili na drugem mestu. Težiti moramo za tem, da zredimo zopet le dobre jajčarice. To dosežemo kaj lahko na ta način, da strogo odbiramo jajca le od najboljših jajčaric. Petelin mora biti vedno sam od dobre kokoši, ker samci prenesejo vse svoje lastnosti na svoj zarod.

Ako pa hočemo le piščeta za prodajo, je pa vse kaj družega. Tu pa moramo odbrati jajca za valjenje le od najkrepkejših kokoši, oziroma takih, katere se hitro zrede, naj bodo jajčarice kakoršne hočejo. Vzamejo tudi le najlepša in debelejša jajca, nikdar pa ne z dvema rumenjaka oziroma jajca nenavadnih abnormalnih oblik. Iz debelih jajec se izvale krepka piščeta, ki hitro rasto in se krepko razvijajo. Iz drobnih jajec pridejo le majhna piščeta, katera so tudi ceneja.

Dobro je tudi poskusiti, če so jajca oplojena. Kjer je več petelinov, ki se pretepavajo in preganjajo, tam so navadno jajca slabo oplojena. Petelin tudi ne sme imeti preveč kokoši. Pri večjih krepkejših plemenih moramo dati na 8–9 kokoši jednega petelina, pri manjših plemenih n. p. jerebičaricah ima petelin lahko 12–14 kokoši. Petelin ne sme biti premlad, ker so jajca slabo oplojena in življenje v njih izumre pogosto že med valenjem. Tudi med dalj časa trajajočim deževanjem so jajca navadno slabo oplojena, ker se kokoši stiskajo v kakem kotu z petelinom vred, ki takrat zelo slabo plodi.

Preveč tudi grešimo s preobloženjem kokelj. Koklja sme dobiti le toliko jajec, kolikor jih lahko pokriva in greje. Zgodaj spomladi podložimo manj jajec, kakor poletu, debelih tudi manj nego drobnih. Srednje veliki kokoši damo kakih 13, večji na pr. viandotki 15, velika brahma — ali kohni kokoš vale tudi 17 jajec. Naše pravilo mora biti: Rajše manj, nego več. Iz preobloženega gnezda dobimo gotovo manj mladičev, kakor iz gnezda, kjer je bilo eno ali dve jajci manj vloženih, nego je pravilno.

Gnezdo napravimo na kakem mirnem in skritem kraju. Narava sama nam kaže to; kajti kokoš nese najrajše v skritem kotu. Ali naj bo gnezdo na tleh ali kje na višjem prostoru, je vse eno. Glavno je, da ne sme biti ne pregloboko, da se jajca ne kopičijo drug na drug, ne preplitvo, da se ne iztrkljajo izpod koklje. Pač pa mora biti dohod k gnezdu pripraven, da koklja mirno stopi na gnezdo. Če mora skočiti iz višine, lahko stre kako jajce z mehko lupino. Nikdar pa ne smemo nasajati na kamenitem tlaku ali prepihu. Kamen odvaja preveč toplote, prepih je vrhutega škodljiv tudi zato, ker izhlapeva preveč vlage iz jajec. Iz tega vzroka je tudi gnezdo pod streho ali na drugem vročem kraju na slabem prostoru, ker se izhlapevanje prehitro vrši. Pod

gnezdom pa mora biti 5–6 cm prsti. Na prst napravimo gnezdo iz kakega slabega prevodnika n. pr. slame, sena, mahu.

Pogosto postane valeča koklja v gnezdu nemirna. Večkrat stoji in se prestopa, zapušča večkrat na dan gnezdo in se hodi kopat v prst. Kaj pa je temu vzrok? Vzrok je lahko premlada koklja, katera le redkokedaj dobro vali. Za valjenje moramo vzeti le staro kokljo, ker šele v drugem letu kokoš postane zanesljiva valivka. Dobro kokljo moramo radi valjenja več let obdržati v gospodinjstvu. Največkrat pa je vzrok temu nemiru valeče koklje razni mrčes. Tudi to lahko preprečimo. Pod slamo, ali tudi povrhu natresemo raznih sredstev, ki odganjajo mrčes. Prav dobrih sredstev imamo na izbiro, na primer: tobačni prah, ostanek smodk, caherlin, žvepleni cvet, naftalin, kamiličino cvetje itd. Preiskati je treba kokljo, če ni morda polna mrčesa. Potem jo naštopamo pod perjem s prahom proti mrčesu, da ga zatremo in kokljo pred nadaljnim mučenjem obvarujemo. Mrčes se zaredi najprej na solčnih krajih.

Predno zaupamo koklji jajca, jih je osnažiti. Razna nesnaga zapira male luknjice v lupini, po katerih dobiva mlado obujajoče se življenje potrebno množino zraka. Zamazana jajca so vzrok, da življenje v jajcu ugasne. Na snago pazimo ves čas valjenja. Zaprta koklja mnogokrat ponesnaži, včasih stre kako jajce. Vselej moramo osnažiti jajca s cunjjo, pomočeno v mlačno vodo. Mimogrede omenimo, da koklja za časa valjenja ne sme dobiti mehke hrane, ki je največkrat vzrok mehkeemu blatu. Koklja je sploh prvi čas valjenja zelo podvržena driski. Najboljša hrana zanjo je koruza in zdrava, sveža voda, da ne dobi driske. Na razpolago pa mora imeti prst ali kaj sličnega za kopanje, kadar pride iz gnezda.

Ako smo zadostili vsem pogojem, smemo trdno pričakovati dobrega vspeha. Kakor hitro se je pa naselil mrčes v gnezdu, je z

vspelhom pri kraju. Predno pa izročimo koklji jajca, je dobro, ako jo 3—4 dni prej preskusimo na porcelanastem jajcu. Večkrat kaka koklja ne obsedi rada in čez nekaj dni zapusti gnezdo. Porcelanasta jajca zelo priporočam tudi za podložke, posebno gospodinjam, katerih kokoši neso na mrzlem kraju po zimi; sploh pa so primerna celo leto.

Sedaj prične koklja valiti. Na prostem valeča koklja zapusti gnezdo pravilno vsak dan enkrat, zaprto pa moramo na rahlo dvigniti iz gnezda. Za zaprto gnezdo so jako primerni iz protja spleteni koški, katere izdeluje pletarski tečaj v Dolskem. Kadar koklja zapusti gnezdo se prepričamo, če je vse v redu. Če naletimo na gnilo jajce, je moramo takoj odstraniti, ker smrad okuži zrak. Nespametno pa je jajca tresti, ako klompajo. V rumenjaku se potrgajo nitkaste žilice in novo življenje v jajcu je uničeno. Koklja ostane navadno 20—30 minut zunaj. Ako ostane koklja tudi nekaj dalje, se nam ni treba bati prehlajenja jajec, posebno proti koncu valjenja ne. Ako zadnje dni ne pride par ur nazaj ni še nobene škode.

Sedmi dan pa preskusimo jajca, če so oplojena. To preskušnjo napravi vsakdo brez stroškov. Treba je le petrolejske svetilke in črnega, n. pr. sladkornega papirja. Iz papirja napravimo obod ali cilinder, katerega postavimo čez svetilko. V obodu izrežemo ovalno luknjo, jajčaste velikosti. V temni sobi zakrijemo luknjo v papirju z jajcem. Ako je jajce čisto in tako rekoč prozorno, je neoplojeno in treba je je odstraniti. V oplojenem jajcu pa opazimo na debelejšem koncu temno piko, od katere se raztezajo črne črte na vse strani. Vsa podoba je nekako velikemu pajku z dolgimi nogami podobna. Tako se lahko natančno prepričamo, koliko jajec je oplojenih. Vmes se dobi tudi katero z temno piko pri lupini, okrog pike pa jajčasto okrogla, krvava lisa, tuintam tudi lisa sama brez pike. Ta znamenja nam povedo, da je jajce sicer oplojeno,

kal pa je že poginila. Tudi te odstranimo, ker je valjenje brezuspešni trud za kokljo. Za take preskušnje je izborno zrcalo s svetilko, katero je izumel F. Sartorius Göttingen. Neoplojena jajca so še prav dobra za porabo v kuhinji in jih ni zavreči. Zelo dobro je, ako nasadimo ob istem času več kokelj na enkrat, ker ima tupatam kaka koklja po odstranitvi neoplojenih jajec premalo družih za valjenje. Zato pa nam je mogoče pri več nasajenih kokljah oplojena jajca drugim podložiti, tedaj jedni ali dvema skupaj djati, koklja pa, ki ostane brez jajec podložimo zopet nova sveža jajca v valjenje. Tako ne vale koklje neoplojenih jajec, če pa koklja ostane brez njih, jo lahko znova nasadimo. Pri jajcih z belo lupino je preskušnja silno lahka, težja pa pri onih z rujavo lupino, zato je potrebno natančneje opazovanje.

Po preteku 14 dni, pri racah in pri goseh po 20 dneh, se opazujejo jajca drugač na prej opisani način. Oplojena jajca izgledajo takrat črno, zračna plast se je povečala in le na tanjem koncu jajca vidimo še majhno temno, rumeno-rdečkasto liso. Ves čas valjenja skrbimo za največjo snago.

Mnogi zagovarjajo metodo škropljenja jajec in jih škrope med časom, ko zapusti koklja gnezdo. Škropljenje je splošno nepotrebno, z mrzlo vodo naravnost škodljivo. Jajca imajo v sebi toliko vlage, kolikor je je treba. Le na suhih prostorih, kjer se bojimo prehudega izhlapevanja, je to umestno, pa le z mlačno vodo. Ne smemo pa škropiti jajec, temveč le gnezdo, oziroma nanešeno prst pod gnezdom in sicer zlasti zadnje dni valjenja, da dobe na ta način jajca dovolj vlage.

Valjenje traja 19 do 23 dni in je odvisno največ od temperature pa tudi od starosti jajec. Ob jednem omenjamo, da jajca ne smejo biti čez 14 dni stara. Res imajo tudi stareja jajca še moč življenja v sebi, a ne svetujemo nasajati takih. Bolj gotov

je vspех, če si nabavimo svežih jajec. Zato je pa potrebno, da si vsak dan na jajca, katera zbiramo za valjenje, zapišemo datum, kedaj so jih kokoši znesle. Tako ni mogoče niti pomote, niti dvoma o starosti valilnih jajec.

Kadar se vale piščeta, je najbolje, ako pustimo kokljo popolnoma v miru. Zadnje dni sedi koklja tudi po dva dni in še čez na gnezdu, kljub temu je ne smemo vzdigovati in devati raz gnezdo, ker je zelo nevarno, da ne pohodi nakavsanih in počenih jajec in tako ne umori nežnih bitij. Ako se bojimo, da koklja ne oslabi, postavimo pred gnezdo košček namočenega kruha in sveže vode.

Ako se piščeta neredno in počasi vale, je prav, če jih vzamemo koklji in denemo v perje na kak gorak in primeren kraj, toda nikdar mokrih, ker se morajo posušiti pod kokljo.

Neumestna in največkrat smrtonosna je pomoč, katero nestrpnježi dajo piščetom stem, da jim pomagajo iz lupine. Večkrat je lupina po dva dni nakavsana, predno prileze pišče na dan. Kar smemo storiti, je edino to, da povečamo nekoliko po piščetu nakavsano luknjico. Silno nevarno je pretrgati pergamentno kožico pod lupino. Taka piščeta ostanejo le redkokedaj pri življenju, slabotna pa ostanejo gotovo. Pečal sem se svoje dni s Plymouth-Rocks, a sem jih opustil edino iz vzroka, ker imajo jajca silno trdo pergamentno kožico, katero piščeta jako težko predro in so bili vspеhi prav majhni. Kakor hitro pretrgamo to kožico, se pokažejo sledovi krvi in živalca v par dneh pogine.

Pripeti se tudi, da se pergamentna kožica prisuši na lupino. Tedaj pa moramo poseči vmes in lupino prav polagoma odstraniti. Navadno pa je kožica prisušena tudi na piščetov mah. V takih slučajih smo si pomagali s par kapljicami laškega olja in reči moram, s prav povoljnim vspеhom.

Kako daleč smemo iti, se da težko določiti. Novinci napravijo največkrat mnogo škode. Kokljo vzdigujejo, tipajo z mrzlo roko po jajcih in napravljajo s tem same slabiče. Čim manj imamo opraviti okolo koklje, tem boljši je vspеh. Najboljša je dobra, mirna in zanesljiva koklja, katero je treba ceniti in par let dalje obdržati. Ako stare kokoši tudi ne neso več toliko jajec, poplačajo trikratno svojo hrano z zanesljivim valjenjem. Dobro in zanesljive valjivke so Langshan, Plymouth-Rocks in Wyandottes, ki pa zahtevajo trdih lupin, sicer vse pocokljajo.

Pri večjem perutninarskem obratu je umestno, da imamo par pur. Ta žival sicer slabo pase in vodi, ker je zelo bedasta in vse sama požre, a ima prednost, da jo lahko prisilimo k valjenju, kadar hočemo. Ako jo poveznemo par dni pod nizko košaro ali zaboj, da jo prisilimo sedeti na porcelanastih jajcih, katerih streti ne more, se čez 3 do 6 dni že pokaže kokanje. Seveda ji moramo vsak dan odpreti, da se osnaži in najé. Ko smo se prepričali, da resnično kloče, ji podložimo 20 do 25 jajec.

Najboljše koklje so po mojih izkušnjah naše domače kokoši ali te križane s čistokrvnimi plemeni.

Kaj pa je z onimi jajci raznih pasem, katera ponujajo po časopisih potom reklame? Vprašajte ponudnika po lastnostih njih kokoši, pa vam ostane odgovora dolžan. Če mu znese kokoš 50 jajec na leto in jih proda po 20 h, dobi že 10 K zanje. Ponudniku se izplača, a če bo naš gospodar imel kaj koristi od takih kokoši s tako malo sposobnostjo za nesenje jajec, je drugo vprašanje. Če pa odgovori, pa odgovor ne bo vesten, ker nihče ne piše izkaza o nanešenih jajcih, ali pa bo kupca pošteno — nafarbal. Kaj je meni za lepo pasmo, ako nima ta potrebnih lastnosti, za katere se pa tudi gojitelji športa ne brigajo, ampak edino za drago prodajo jajec. V tem oziru

se ne bodo prej izboljšale razmere po Kranjskem, dokler ne ustanovimo zadostno število postaj za rejo plemenih živali z dobrimi in zanesljivimi gojitelji, kakor jih imajo že po mnogih deželah.

Ker pa je deželni odbor postavil v proračun vsoto za povzdigo perutninarstva, je upanje, da se bodo tudi v tem oziru razmere obrnile kmalu na bolje.

Zupan.

Mlekarsko in kmetijsko šolstvo na Danskem.

III. Predmeti in učni red.

Učni predmeti na državno potrjenih kmetijskih in mlekarskih šolah so povsod enaki. Ako je mlekarski ali drugi strokovni tečaj združen s kmetijskim, tedaj se vsi glavni predmeti razlagajo skupno in le strokovni ločeno. Poučevanje se vrši v obliki predavanj za vse temu primerne predmete. Po 2—4 predavanjih se učenci izprašujejo iz obravnane snovi. Strokovne knjige se rabijo za vse oddelke in predmete. Knjige morajo podpirati učence, da si obravnano tvarino s čitanjem lažje zapomnijo. Kjer manjka za kak predmet knjig, je vsakteri učenec dolžan spisati glavne poteze predavanj, ki jih v takih slučajih narekujejo učitelji.

Pouk traja od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 7. ure popoldne. Druge ure, osobito ob nedeljah popoldne in ob delavnikih zvečer, se porabijo z deklamacijami ali s predavanji o nestrokovnih in kratkočasnih stvareh.

Kmetijski učenec dobi pri odhodu izpričevalo o obnašanju in pridnosti za čas tečaja, ne da bi bilo navedeno, kake predmete se je z večjo ali manjšo marljivostjo učil. Mlekarski učenci in kontrolni asistenti se pa podvržejo odhodnemu izpitu, na podlagi katerega se jim naredi izpričevalo.

Tečaji, ki se prirejajo na raznih kmetijskih šolah, se delijo sledeče:

a) Zimski tečaji, ki trajajo od 1. novembra do 31. marca ali do 28. aprila in so določeni v prvi vrsti za kmetske mladeniče; ti tečaji se podaljšajo na nekaterih šolah do 1. avgusta, s takozvanim trimesečnim nadaljevalnim tečajem.

Tečaji so:

- 1.) 5 do 6 mesečni kmetijski;
- 2.) 5 mesečni mlekarski;
- 3.) 6 mesečni za kontrolne asistente;
- 4.) 6 mesečni za vrtnarje.

b) Poletni tečaji, ki trajajo eden do štiri mesece in obsegajo:

- 1.) nadaljevalne kmetijske tečaje — 3 mesečne;
- 2.) mlekarske tečaje — 4 mesečne;
- 3.) tečaje za kontrolne asistente — 1 mesečni;
- 4.) tečaje za krmljenje — 3 mesečne;
- 5.) gospodinjske tečaje — 3 do 5 mesečne;
- 6.) druge kratke 8 do 14 dni trajajoče tečaje za mlekarstvo, molžo, čebelorejo, perutninarstvo in druge panoge kmetijstva, ki nudijo kmetovalcem kak postranski zaslužek.

Kmetijske šole, ki ne prirejajo o poletnem času nadaljevalnih kmetijskih ali siceršnih tečajev za mladeniče, prirejajo gospodinjske tečaje za deklice. Gospodinjski tečaji pričenjajo navadno s 1. majnikom in nehajo z 31. julijem ali 30. septembrom. Istotako delajo tudi ljudska vseučilišča, da so odprta po zimi za mladeniče, poleti za deklice.

Predmeti, ki se razlagajo v petmesečnem zimskem kmetijskem tečaju, so sledeči in v naslednjem obsegu časa:

- 1.) kemija — 70 ur;
- 2.) fizika — 70 ur;
- 3.) rastlinstvo — 10 ur;
- 4.) geometrično risanje — 20 ur;
- 5.) zemljemerstvo — 20 ur;
- 6.) računstvo — 60 ur;

- 7.) dansko jezikoslovje — 60 ur;
- 8.) telovadba — 1 uro dnevno;
- 9.) zemljemerstvo — 8 ur;
- 10.) poljedelstvo, ki se deli v sledeče predmete:
 - a) obdelava močvirja, gnojenje in kolo-barjenje posetve — 60 ur;
 - b) obdelavanje zemlje — 35 ur;
 - c) poljske rastline in pridelki — 45 ur;
 - d) bolezni poljskih rastlin — 10 ur;
- 11.) bakterijologija — 15 ur;
- 12.) mlekarstvo v glavnih potezah — 22 ur;
- 13.) zgodovina kmetijstva — 15 ur;
- 14.) narodno gospodarstvo — 12 ur;
- 15.) živinoreja, to je: anatomija živali, krmljenje, splošna reja domačih živali, obširno govedorejo, konjerejo, svinjerejo, ovčarstvo in perutninarstvo — 180 ur;
- 16.) molža — 5 ur;
- 17.) kmetijsko knjigovodstvo — 30 ur;
- 18.) uporaba kmetijskih strojev in orodja — 18 ur.

Pri računstvu se razdelijo učenci po njih zmožnostih v dva oddelka, kjer se predava in uči primerno njihovemu znanju.

Na isti način se razdelijo tudi pri danskem jezikoslovju in sicer v štiri oddelke. Tako v računstvu kot v jezikoslovju, kjer se učenci vežbajo osobito v pisavi in v jezikovnem pravopisju, treba je upoštevati njih naravne zmožnosti in njih predizobrazbo, da niso te ure nekaterim predolgočasna in izgubljen čas, drugim zopet nepojmljive, ko so pozabili že na najbolj elementarne vede ljudskih šol. Na to je treba jemati obzire povsod, kjer se poučuje odrasla mladina.

Mlekarski tečajji, ki se vršijo v zimskem času, so združeni z kmetijskimi in imajo tem enak pouk. Odpade samo poljedelstvo; živinoreja se omeji na 115 ur; kmetijsko knjigovodstvo in strojevodstvo se nadomesti z mlekarstvom, ki se obravnava 145 ur; ravnata se porabi za mlekarstvo in preskuševanje mleka 120 ur. Natančneje

se more razvideti iz naslednjega učnega reda, ki je v rabi v poletnem štirimesečnem mlekarstem tečaju. Vpoštevati je seveda, da je poletni tečaj za eden mesec krajši kot zimski, zato je nekaj predmetov izpuščenih ali bolj omejenih. Predmeti in obseg časa:

- 1.) kemija — 70 ur;
- 2.) fizika — 70 ur;
- 3.) danski jezik — 40 ur;
- 4.) rastlinstvo — 10 ur;
- 5.) bakterijologija — 15 ur;
- 6.) živinoreja — 110 ur;
- 7.) mlekarstvo — 90 ur;
- 8.) strojeslovje — 25 ur;
- 9.) mlekarstvo knjigovodstvo — 125 ur;
- 10.) preskuševanje mleka — 30 ur;
- 11.) molža in o vimenu — 8 ur.

Praktičnega dela v mlekarstvu se more udeležiti vsakdo le o prostem času, to je pred 8. uro zjutraj. Tečaje obiščejo itak samo mlekarji, ki delujejo že 4 ali 5 let praktično v mlekarstvih in ki rabijo le še teoretično strokovno izobrazbo.

Mimogrede naj omenim tečaje za kontrolne asistente. Tečaj je enomesečen in ga obiskujejo največ manj premožni mladeniči po dokončanem kmetijskem tečaju. Razlaga se kontrolno računovodstvo, ravnanje z Gerberjevim aparatom in drugimi instrumenti za preskuševanje mleka, praktična molža v hlevu, tehtanje krme in mleka in druga tozadevna opravila. Koncem tečaja napravijo pismeni in ustmeni izpit o računovodstvu, dobijo spričevalo in odhajajo potem kot pristavi v razna živinorejska kontrolna društva.

Mlekarski učenci se podvržejo pred odhodom posebnemu izpitu, ki je merodajen za njih izpričevalo. Izpit obsega:

- a) pismeno nalogo, kjer se obravnava kako vprašanje o mlekarstvu in mlekarstem strojeslovju;
- b) štiri pismene naloge iz mlekarstvenega knjigovodstva in računstva;

c) ustni izpit v fiziki in računovodstvu;
d) ustni izpit v kemiji, strojeslovju in
mlekarstvu;

e) ustni izpit v živinoreji in anatomiji.

Izpit se vrši pod predsedstvom posebnega odbora, ki je sestavljen: iz profesorja mlekarstva na višji kmetijski šoli v Kodanju, dveh državnih mlekarskih in dveh živinorejskih konzulentov in treh voditeljev državno podpiranih vzglednih mlekarov ter iz učiteljev šole.

Zimski petmesečni tečaj stane na vseh šolah 185 do 200 K d. v. in štirimesečni poletni 150 K. Od te svote odpade 60 do 75 K za pouk, ostalo za hrano v šolskem konviktu. Plačuje se v prvem mesecu več, potem čedalje manj, n. pr. prvi mesec 47 K, drugi mesec 42 K, tretji 37 K, četrti 32 K in peti mesec 27 K d. v. Ako kdo ostane na kaki šoli manj kakor mesec dni, znaša šolnina s hrano vred 2 K na dan.

(Dalje prih.)

Vestnik Zadružne Zveze.

Novi članice. V članstvo Zadružne zveze v Ljubljani sta bili sprejeti naslednji zadrugi: Pliberk, hranilnica in posojilnica. Rogotin, seoska blagajna za štednjo i zajmove.

Odbor osrednje perutninarske zadruge v Ljubljani je imel sejo dne 20. januarja v prostorih mlekarke zveze. Gospod nadzornik Legvart poroča o sedanjem delovanju zadruge, ki se je moralo omejiti le na razširjanje pasem in zboljšanje domačega plemena. Mladi zadrugi je nedostajalo sredstev za delovanje v večjem obsegu. Vendar se je ustanovila prva postaja za rejo čistokrvne pasmi na Vrhniki, kjer je bila v izpopolnitev gospodinjskega pouka nezogibno potrebna. Odbor je sklenil, da dobe jajca čistokrvnih plemen v Marijanišču v prvi vrsti le udje, ako preostajajo, pa tudi drugi po 20 vin. Izrekla se je želja po stalnem strokovnem listu. Ker pa bi list veljal preveč in ni upanja, da bi se za sedaj mogel vzdržati, je odbor sklenil naprositi Zadružno zvezo, da odstopi v svojem glasilu „Narodnem Gospo-

darju“ stalno poseben prostor kot prilogo, ki bi prinašala članke in dopise, tikajoče se perutninarstva. Ko dobi zadruga potrebnih sredstev, hoče ustanoviti več postaj po deželi, po katerih se bode razširjalo dobro in priznano pleme po okolici. Da vzbudi zadruga zanimanje za perutninarstvo in pouči ljudstvo, je sklenila prirejati po deželi predavanja in krajše tečaje. Ker ima zadruga potrebno moč na razpolago, naj sa oglase dotični gospodje, oziroma korporacije pri odboru, da jim pošlje predavatelja. S tem bode organizacija v prosep naše živinoreje izpopolnjena.

Zadružni pregled.

Stanje kmetijskega zadružništva na Nemškem. Po zapiskih državne zveze nemških kmetijskih zadrug je dne 31. decembra 1909 obstajalo na Nemškem 23.362 kmetijskih zadrug in sicer: 15.271 hranilnic in posojilnic, 2217 nakupovalnih in prodajalnih zadrug, 3133 mlekarskih in 2568 drugih zadrug.

Za organizacijo rumunskega zadružništva se je ustanovil poseben osrednji odbor, ki mu načelujejo dr. Lupu, ravnatelj osrednje blagajne rumunskih kmetijskih zadrug v Bukovini, C. Osvada, voditelj rumunskega zadružništva na Sedmograškem in dr. Raducanu, sekcijski šef v ministrstvu za trgovino in industrijo v Bukareštu. Osrednji odbor bo skrbel, da se zadružništvo drži pravih načel in se pravilno organizira. V ta namen bo odbor izdajal poseben list in strokovne spise o zadružništvu.

Ogrski zadružni kongres, ki se vrši vsako drugo leto, se bo letos vršil spomladi. Obravnavalo se bo o sledečih predmetih: 1.) razvoj zadružništva v inozemstvu, 2.) kako je potom časopisja in literature razširjati znanje o zadružništvu, 3.) širjenje zadružništva po občinah in komitatih, 4.) zadružništvo in ohranitev narodne eksistence, 5.) vzajemni odnošaji in medsebojne dolžnosti med konsumnimi in kreditnimi zadrugami.

Zadružništvo na visoki šoli. Ministerijalni tajnik in cesarski komisar na borzi za deželne pridelke, dr. Karl Hoffmeister, je imenovan za rednega profesorja na visoki šoli za kmetijstvo na Dunaju, da predava o zadružništvu. Znamenje, da zadružništvo čimdalje bolj pridobiva ugled in veljavo.

Zadružno gibanje v Avstriji. Vseh registrovanih zadrug je bilo dne 1. januarja 1909 v Avstriji 13.754 ter se je to število napram prejšnjemu letu pomnožilo za 1234. Največ zadrug je bilo kreditnih, namreč 9255 (+ 769),* ki se dele v šulcejevke, katerih je bilo 2680 (+ 188), in v rajfajznovke, katerih je bilo 6575 (+ 581). Konsumnih društev je bilo 1107 (+ 106), kmetijskih 2330 (+ 226), obrtnih 837 (+ 85), stavbinskih 180 (+ 39) in ostalih 45.

Splošna zveza na podlagi samopomoči slonečih nemških pridobitnih in gospodarskih zadrug v Avstriji je za l. 1908 izdala poslovno izvestje, glasom katerega je štela koncem avgusta 1909. leta 726 včlanjenih zadrug in sicer 417 kreditnih, 191 konsumnih in 118 drugih zadrug.

Od kreditnih zadrug je poročalo zvezi o svojem delovanju 396 zadrug, ki so imele 177.378 članov in so l. 1908 dovolile K 525.613.329 posojil in dosegle K 3.632.400 čistega dobička. Lastno premoženje teh zadrug (deleži in rezervni zakladi) je znašalo K 59.347.448, tuje premoženje (hranilne vloge, izposojila i. dr.) pa K 401.084.403. Stanje vseh posojil je koncem tega leta znašalo K 365.553.900. Od konsumnih društev jih je poročalo 185, ki so imela skupaj K 115.620 članov in prodala blaga za K 42.555.700, pri čemer so napravila za K 2.346.000 čistega dobička. Od ostalih zadrug jih je poročalo 102, ki so imele 13.985 članov, K 50.192.082 prometa in K 1.021.369 čistega dobička. Zveza postavi ustanovitelju nemškega združništva, Hermanu Schulze-Delitsch, na Dunaju spomenik, ki se bo odkril letošnjo spomlad.

Ribarska zveza za Dalmacijo. Dne 13. januarja se je v Splitu ustanovila nova, toda prav važna zadružna organizacija za Dalmacijo, namreč zveza ribarskih zadrug. Na ustanovnem zborovanju je bil navzoč tudi vladni odposlanec iz Trsta, g. Lorini. Da je prišlo do te važne osrednje zadružne organizacije, je v prvi vrsti zasluga delavnega pododbora ljubljanske Zadružne zveze. O priliki izpregovorimo več o tej novi zvezi.

Kreditna organizacija v Bosni. Industrijski svet se je v seji dne 3 decembra posvetoval o poročilu o zakonitih odredbah v svrhu olajšanja kreditnega in trgovskega prometa v Bosni in Hercegovini. V razpravi se je oglašil k besedi tudi zastopnik skupnega

finančnega ministrstva, ki je podal nekaj podatkov o razvoju kreditnih zavodov v Bosni. Po njegovih izvajanjih je ta razvoj popolnoma zadovoljiv in so se tudi razni manjši, v zadnjih letih ustanovljeni zavodi izkazali kot umestni. Poleg tega obstoji 66 v obliki pridobitnih in gospodarskih zadrug osnovanih blagajn, od katerih sicer še niso začele vse poslovati, ki pa vendar služijo kreditnim potrebam širših krogov prebivalstva in se, kolikor je dozdej znano, razvijajo ugodno. Posebno je deželna uprava ponosna na okrajne podporne blagajne, ki skrbe kmetijskemu prebivalstvu za obratni kredit, katerega mu dajejo sedaj na razpolago 24 milijonov kron. Med temi je 4 milijone kron lastnega premoženja blagajn, ki se je nabralo deloma iz prispevkov prebivalstva, deloma iz prispevkov vlade; petkratno vsoto lastnega premoženja, t. j. 20 milijonov kron pa morejo dobiti blagajne kredita pri deželni banki.

Gospodarske drobtine.

Kmetijstvo in industrija. Obče priznano dejstvo je, da si industrija sama sebi mnogo škoduje, ko se bori proti raznim sredstvom, s katerimi naj bi se dosegla večja rentabiliteta kmetijskega gospodarstva, ki je najboljši odjemalec industrijskih izdelkov. To resnico je treba upoštevati zlasti sedaj, ko montanska in strojna industrija toži o nazadovanju konjunktura. V dotičnem poslovnem poročilu se navaja kot edino razveseljivo znamenje, da je bila prodaja kmetijskih strojev in lokomobilov dokaj dobra in da je v mnogem oziru napredovala napram prejšnjemu letu. Kot vzrok se navajajo višje cene žita. Industrijski mogotci priznavajo torej sami, da jim je domače kmetijstvo pomagalo. Vkljub temu pa je še vedno dobiti industrijskih zastopnikov, ki enostransko tolmačijo najvažnejša narodnogospodarska vprašanja ter hočejo, da naj se industrija vedno drži načela, samo jemati, nikoli pa ne dajati.

Mednarodni poljedelski zavod v Rimu. V nedeljo, dne 12. decembra so svečano otvorili drugo sezijo občnega zborovanja mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu v navzočnosti kralja Viktorja Emanuela in nebroj dostojanstvenikov in ministrov. Na zborovanju je bilo zastopanih 50 držav, katere so poslale svoje strokovne zastopnike na ta velevažni se-

*) Prirastek napram prejšnjemu letu.

stanek v Rim. Kralj je pregledal ves zavod in si pustil predstaviti vse inozemske zastopnike. Občni zbor mednarodnega poljedelskega zavoda je napravil in sestavil delavni načrt za nadaljnjo dobo, iz katerega povzamemo sledeče točke: 1. Mednarodne vesti o poljedelskih izdelkih v letih 1910 in 1911. Koristnost poenotnosti različnih metod po drugih državah za zbiranje statističnih podatkov o množini obdelane zemlje, o stanju setve, o cenitvi in žetvi. 2. Organizacija mednarodnega dopisovanja o razširjenju in jakosti bolezni, od katerih so napadeni razni našadi in sicer na podlagi narodnostne straže. 3. Akcija mednarodnega poljedelskega zavoda v interesu varstva ptic.

Svetovna žetev l. 1909. Na podlagi raznih statističnih podatkov poroča nek kmetijski časnik, da se je letos na celem svetu deloma dokaj več pridelalo nego lansko leto in je bila žetev tudi obilnejša nego povprečni pridelki zadnjih šestih let. Posebno velika je razlika pri pšenici, ki je posebno bogato obrodila v eksportnih deželah. Takozvane importne (uvozne) dežele so približno le 1 milijon ton pšenice več pridelale nego prejšnje leto, kar pa nikakor ne zadostuje, da se pokrije velik primankljaj v njihovih zalogah, ki ga izkazujejo tokrat napram lanskemu letu. Uvozne države bodo torej letos potrebovale mnogo več blaga nego lani; toda tudi izvozne države potrebujejo same mnogo pšenice, da napolnijo svoje zaloge. Dasi je pšenice torej zadosti na razpolago, vendar je nikakor ne preostaja. Rži se ni mnogo več pridelalo nego lani, in kar se je je, se je večinoma na Ruskem. Priderek ovsja je bil tudi znatno večji, zato pa je bila njegova kakovost nekoliko slabša. Ječmena za krmo je dosti in je zato najcenejše krmsko žito. Koruze se je zlasti mnogo več nego lani pridelalo v Zedinjenih državah; ker pa je ondi domača poraba koruze silno poskočila, ni pričakovati, da bi se je dosti izvozilo.

10 zapovedi za kmeta. 1. Krmi redno; drži se točno vedno istega časa in pokladaj vedno enako veliko krme.

2. Napajaj redno in zadostno; voda naj ne bo pretopla, pa tudi ne premrzla. Vroča živina ne sme piti vode.

3. Nikoli ne preobkladaj živine z delom.

4. Ne pokladaj nikoli plesnjivega ali neosnaženega sena in slame.

5. Izkušaj strupene in škodljive rastline po travnikih in pašnikih, kolikor moreš uničiti.

6. Varuj živino po možnosti pred solnčno vročino, pa tudi pred dežjem; ne puščaj je ležeče na mrzlem ali mokrem tlaku.

7. Prehod od ene krme k drugi izvrši počasi.

8. Popsod zahtevaj kar največjo čistost, ker snaga je prvi in glavni pogoj, da je živina zdrava.

9. Skrbi da bo zrak v hlevu čist in sveži, a varuj živino pred prepihom.

10. Vedno pazi na posle, da dajo živini vsaj enkrat na teden med krmo edino krmilo in varstveno sredstvo, namreč Mastina, in ne dovoli jim, da delajo po svoji glavi.

Kdor se bo držal teh pravil, bo kmalu spoznal, da je dokaj lažje, varovati živino bolezni, kot pa bolno zdraviti.

Presajena drevesa se ne sme prezgodaj trdno privezati k pristavljenemu kolcu, kajti zemlja se krog korenin seseda in če je drevo trdno privezano h kolcu se ž njo vred ne more sesesti. V takem slučaju ostane pod koreninami votlo, korenine vsled tega splesne in segnijejo. Takoj po sajenju naj se toraj posajeno drevo le na rahlem priveže h kolcu, po par mesecih še le, ko se je zemlja popolnoma sesedla, priveže naj se ga trdno z bako v obliki osmice in sicer enkrat blizu pod krono, v drugič kakega pol metra od tal in tretjič v sredi med zgornjo in dolnjo vezjo.

Čiščenje vina z jajčnim beljakom. Za rudeča in črna vina se priporoča kot čistilo jajčni beljak, ker ta način čiščenja ne jemlje vinu barve. Vzame se za 1 hl črnega vina 3, za isto množino belega vina pa 4 beljake. Te se dene v skledo, jim prida nekoliko soli (na 12 beljakov 1 pest), prilije malo vode in tako dolgo tepe, da nastane sneg. Ta sneg se preliva potem iz škafa v škaf večkrat. Nato se zlije ta zmes v sod, kateremu se je odvezelo toliko vina, da se lahko vlije čistilo. Čez nekaj časa se sod napolni in dobro zabije. Po 14 dneh se vino pretoči v sod, ki se je poprej zažveplal. Čiščenje vina se je lotiti, ko se je vino po pretakanju že umirilo.

Cene mlečnih izdelkov.

Dunajska borza za sirovo maslo, dne 27. januarja 1910. Dohod blaga je skoro isti kakor prejšnji teden. Poraba je nekoliko padla, kakor navadno vsako leto ob tem času. Dansko

maslo je v ceni nekoliko poskočilo. Vsled izpremenjenih vremenskih razmer dohaja na trg mnogo manj jajec, vsled česar se jim je cena dvignila, tako da se dobi za 2 K 28 do 35 jajec. Cene maslu so bile ob mirni tedenci sledeče: I. (čajno maslo) K 3.— do 3.20; II. (čajno maslo) K 2.80 do 2.95; III. (namizno maslo) K 2.60 do 2.75; IV. (kmečko maslo a) K 2.40 do 2.50; V. (kmečko maslo b) K —.—; kuhano maslo I. K 2.60 do 2.80, II. K 2.50 do 2.75.

Dne 3. februarja 1910. Blaga dohaja zopet manj, zato se ne spravlja za poznejši čas. Cene velškega blaga, ki so bile poprej padle na K 2.30, so se hitro dvignile na K 2.60. Tudi dansko maslo ima vedno večje cene (dunajska cena K 349.52). Blago se bo podražilo, kakor se soglasno poroča, tudi na kopenhaskem trgu. Z obžalovanjem pa se mora konstatirati, da se domače maslo vsled svoje kakovosti ceni prav slabo. Cene iste kakor prejšnji teden.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Boštanju,

registr. zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 20. februarja 1910 ob 1/2 8. uri dopoldne v župnijski pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Metliki,

reg. zadr. z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 20. februarja 1910 ob 9. uri dopoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Prememba pravil.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruga v Dolskem,

reg. zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 6. marca 1910 ob pol 4. uri popoldne v prostorih g. Franceta Zupančič v Kamnici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vojskem,

reg. zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 27. februarja 1910 ob 3. uri popoldne v župnišču

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruga v Seleh,

reg. zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 20. februarja 1910 ob 7. uri dopoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo k občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu,

registrovane zadrge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 27. svečana 1910 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1909.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vurbergu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 27. februarja 1910 o polu tretji uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice za občino Postojna,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil ne 20. februarja t. l. ob pol 4. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu pri Vipavi,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 27. februarja 1910 ob 4. uri popoldne v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo k občnemu zboru

Kmetijskega društva v Šmarci,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 27. februarja 1910 popoldne ob 5. uri v dvorani v Šmarci.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o delovanju zadruge.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1909.
3. Volitev dveh članov načelstva.
4. Volitev dveh članov nadzorstva.
5. Razni nasveti.

Vabilo k občnemu zboru

Mlekarske zadruge v Šmarci,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 27. februarja 1910 popoldne ob 4. uri v „dvorani“ v Šmarci.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o delovanju zadruge.
2. Poročilo nadzorstva o stanju zadruge.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva treh članov.
5. Volitev nadzorstva sedmih članov.
6. Razni nasveti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Šent Vidu nad Ljubljano,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

kateri se bode vršil v nedeljo 20. februarja 1910 ob 3 uri popoldne v Cebavovi dvorani v Šent Vidu nad Ljubljano.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka.
4. Slučajnosti. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Dolskem,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 27. februarja 1910 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti. Odbor.

Vabilo na XII. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Sv. Jakobu ob Savi,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

kateri se bode vršil dne 20. februarja 1910 ob 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
 2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
 3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1909.
 4. Volitev načelstva.
 5. Volitev nadzorstva.
 6. Poročilo o izvršeni reviziji.
 7. Slučajnosti.
- K obilni vdeležbi vljudno vabi načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Ljudske hranilnice in posojilnice v Zagorju ob Savi,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 27. februarja 1910. ob 4. uri popoldne v dvorani Zadrúžnega doma.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru
2. Poročilo načelstva in nadzorstva
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrúžnikov.

Vabilo na redni občni zbor
Sirarske zadruge na Selu pri Bledu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 20. februarja 1910. ob 3. uri popoldne v hiši št. 13 na Selu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice na Brezovici,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 20. februarja 1910 ob 3. uri popoldne v šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako ne bo zadostno število udov za sklepčno zborovanje, se vrši sklepanje čez pol ure na tistem prostoru z istim dnevnim redom, ki veljavno sklepa ne glede na število zadrúžnikov.

Vabilo k občnemu zboru

I. živinorejske zadruge za Selško dolino, ki se bo vršil dne 23. februarja 1910. ob 3. uri popoldne v „Selškem domu“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in zadrúžnega instruktora.
2. Predložitev računa za l. 1909.
3. Nadomestna volitev odbora.
4. Prememba pravil § 23. odst. III.
5. Raznoterosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

I. kranjske tovarne sodavice v Ljubljani, registrirane zadruge z omejenim poroštvom, ki se bo vršil dne 24. februarja 1910. ob 3. uri popoldne v restavraciji „pri bavarskem dvoru“ na Dunajski cesti.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo računskih preglednikov.
4. Odobritev računskega zaključka 1909.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Odobrenje občnega zbora o nakupu hiše.
7. Volitev načelstva.
8. Volitev nadzorstva.
9. Raznoterosti.

Vabilo na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šempetru pri Novemestu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 27. februarja 1910 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Revizijsko poročilo se prebere
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909
4. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice na Frankolovem,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 27. svečana t. l. popoldne po večernicah v sobi občinske pisarne s sledečim

dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Predložitev in odobrenje računa za l. 1909.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Prosti predlogi.

Ako bi ob določenem času ne došlo za sklepčnost zadostno število članov, vrši se uro pozneje drug občni zbor, kateri se konstatira sklepčen brez ozira na število vdeležencev.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnega in hranilnega društva pri Sv. Emi (Štaj.),

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil v četrtek 3. marnja 1910 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrúžnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Krščanskega gospodarskega društva v Idriji,
registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 27. februarja 1910. ob 4. uri popoldne
v novem hotelu g. Fr. Didića.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Potrjenje računskega zaključka za l. 1909 in sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
6. Dopolnilna volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Razni predlogi.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice na Viču,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 27. februarja 1910. ob 10. uri dopoldne
v župnišču v društveni sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Škofji Loki,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 20. februarja 1910. ob 11. uri dopoldne
v združenih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo k občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Studencih pri Mariboru,

ki se vrši v soboto dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne v
izobraževalnem društvu v Studencih, Schoschtari'schgasse 4.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka.
3. Nadomestne volitve načelstva in nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Gorjah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 27. februarja 1910. ob 3. uri popoldne
v dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju zadruge.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
3. Volitev načelstva.
4. Potrjenje pogodbe z bikorejci in za pašnike.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Kočah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 27. februarja 1910. ob 4. uri popoldne
v mlekarskih prostorih.

Dnevni red:

1. Predavanje.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
7. Volitev načelstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrudnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske gospodarske zadruge v Zagorju ob Savi,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 6. marca 1910 ob pol 4. uri popoldne
v dvorani Zadrudnega doma.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge na Brezovici,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
v nedeljo 27. februarja 1910 v šoli ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
4. Dopolnilna volitev načelstva.
5. Slučajnosti.